

**Đặc điểm ngôn ngữ tên đề truyện ngắn trong  
các tác phẩm đầu tay của các nhà văn Việt  
Nam hiện đại (theo phương pháp phân tích  
diễn ngôn) : Luận văn ThS / Trần Thị Thanh Xuân ;**

**Nghd. : PGS.TS. Nguyễn Hữu Đạt . - H. : ĐHKHXH & NV,  
2009 . - 112 tr. + CD-ROM**

Tóm tắt: Trình bày những vấn đề cơ bản về diễn ngôn, phân tích diễn ngôn, những đặc tính của diễn ngôn và phân loại diễn ngôn, cũng như phương pháp và đường hướng của phân tích diễn ngôn. Nghiên cứu vấn đề về phong cách học, vấn đề giao tiếp ngôn ngữ, phong cách nghệ thuật, truyện ngắn và tên đề truyện ngắn. Phân tích đặc điểm cấu tạo tên đề truyện ngắn trong các tác phẩm đầu tay của các nhà văn Việt Nam hiện đại dựa trên bình diện hình thức, bình diện nội dung, vai trò của cấu trúc tên đề đối với việc triển khai phần nội dung của một văn bản nghệ thuật qua những yếu tố tích cực, và hạn chế của tên đề trong quá trình triển khai nội dung tác phẩm. Mối quan hệ giữa nội dung ngữ nghĩa của tên đề và nội dung của truyện trong tác phẩm đầu tay của các nhà văn Việt Nam hiện đại: quan hệ giữa tên đề tác phẩm và nội dung khái quát của tác phẩm, giữa tên đề và tên nhân vật, giữa tên đề và hình tượng tác phẩm

**MỤC LỤC**

|                                                     |           |
|-----------------------------------------------------|-----------|
| <b>Ký hiệu viết tắt.....</b>                        | <b>3</b>  |
| <b>Mục lục.....</b>                                 | <b>4</b>  |
| <b>Mở đầu.....</b>                                  | <b>6</b>  |
| <b>Chương 1. Những vấn đề lý thuyết cơ bản.....</b> | <b>11</b> |
| 1.1. Về vấn đề phân tích diễn ngôn.....             | 11        |
| 1.1.1. Diễn ngôn và phân tích diễn ngôn.....        | 11        |

|                                                                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 1.1.2. Những đặc tính của diễn ngôn và phân loại diễn ngôn.....                                                        | 12        |
| 1.1.3. Phương pháp và đường hướng phân tích diễn ngôn.....                                                             | 15        |
| 1.2. Một số vấn đề phong cách học liên quan đến đề tài .....                                                           | 18        |
| 1.2.1. Phong cách học và vấn đề giao tiếp ngôn ngữ .....                                                               | 18        |
| 1.2.2. Phong cách nghệ thuật.....                                                                                      | 19        |
| 1.3. Truyện ngắn và tên đề truyện ngắn.....                                                                            | 24        |
| 1.3.1. Một vài vấn đề về truyện ngắn và truyện ngắn hiện đại.....                                                      | 24        |
| 1.3.2. Tên đề truyện ngắn với tư cách là một bộ phận của diễn ngôn văn bản nghệ thuật.....                             | 28        |
| <b>Chương 2. Đặc điểm cấu tạo tên đề truyện ngắn trong các tác phẩm đầu tay của các nhà văn Việt Nam hiện đại.....</b> | <b>31</b> |
| 2.1. Phân tích tên đề ở bình diện hình thức.....                                                                       | 31        |
| 2.1.1. Một số mô tả hình thức.....                                                                                     | 32        |
| 2.1.2. Mô tả cấu trúc ngữ pháp của tên đề .....                                                                        | 34        |
| 2.1.3. Những phương tiện tình thái của tên đề.....                                                                     | 38        |
| 2.1.4. Nhận xét.....                                                                                                   | 40        |
| 2.2. Phân tích tên đề ở bình diện nội dung.....                                                                        | 42        |
| 2.2.1. Mạch lạc.....                                                                                                   | 42        |
| 2.2.2. Mạch lạc của tên đề trong quan hệ với toàn bộ tác phẩm.....                                                     | 43        |
| 2.3. Vai trò của tên đề đối với việc triển khai phần nội dung của một văn bản nghệ thuật.....                          | 56        |

|                                                                                                                                                      |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.3.1. Tên đề với tư cách là yếu tố tích cực trong quá trình triển khai nội dung tác phẩm.....                                                       | 56         |
| 2.3.2. Sự hạn chế của tên đề đối với việc triển khai nội dung tác phẩm.....                                                                          | 59         |
| <b>Chương 3. Quan hệ giữa nội dung ngữ nghĩa của tên đề và nội dung của truyện trong các tác phẩm đầu tay của các nhà văn Việt Nam hiện đại.....</b> | <b>63</b>  |
| 3.1. Quan hệ giữa tên đề tác phẩm và nội dung khái quát của tác phẩm.....                                                                            | 63         |
| 3.1.1. Tên đề với việc phản ánh số phận con người.....                                                                                               | 64         |
| 3.1.2. Tên đề có ý nghĩa định hướng cho chủ đề tác phẩm.....                                                                                         | 69         |
| 3.1.3. Tên đề định hướng về không gian xảy ra sự kiện.....                                                                                           | 77         |
| 3.2. Quan hệ giữa tên đề và tên nhân vật.....                                                                                                        | 79         |
| 3.2.1. Tên tác phẩm trùng với tên nhân vật.....                                                                                                      | 80         |
| 3.2.2. Tên nhân vật + thành phần mở rộng.....                                                                                                        | 82         |
| 3.3. Quan hệ giữa tên đề và hình tượng tác phẩm.....                                                                                                 | 94         |
| 3.3.1. Hình tượng thể hiện ở việc sử dụng hình ảnh có tính chất biểu trưng.....                                                                      | 95         |
| 3.3.2. Hình tượng thể hiện ở việc sử dụng hình ảnh Nhị dụ, hoán dụ.....                                                                              | 99         |
| 3.3.3. Kết hợp bất thường.....                                                                                                                       | 104        |
| <b>Kết luận.....</b>                                                                                                                                 | <b>107</b> |
| <b>Tài liệu tham khảo.....</b>                                                                                                                       | <b>110</b> |